

221201 - Oruç Sevabının Yedi Yüz Kattan Daha Fazla Katlanması

Soru

Hadiste geçen "Oruç bana aittir ve onun karşılığını ben veririm" ifadesi, oruç sevabının yedi yüz kattan daha fazla artırıldığı anlamına mı gelir?

Detaylı cevap

Ebu Hureyre (radıyallahu anh)'den rivayet edilen bir hadiste Rasulullah Sallallahu Aleyhi Vesellem şöyle buyurmuştur:

“Âdemoğlunun her ameli katlanır. Bir iyilik on misli ile yedi yüz kat arasında katlanır. Ancak oruç bunun dışındadır. Allah Teâlâ buyurdu ki: ‘Oruç benim içindir ve onun karşılığını ben veririm. O, benim rızam için şehvetini ve yemeğini terk eder.’” (Müslim, 1151)

Bu hadisin açıklamalarında âlimler, oruç sevabının yedi yüz kattan daha fazla katlanacağına dair bir anlam taşıdığı konusunda ittifak etmişlerdir. İşte bu hususta bazı âlimlerin görüşleri:

1. **1. Ebu'l-Velid el-Bâci (v. 474):**

“Oruç sevabının fazileti, Allah Teâlâ'nın onun mükâfatını kendisine izafe etmesi ile belirginleşmiştir. Bu da orucun yedi yüz kattan daha fazla katlandığını gösterir.” (El-Müntakâ Şerhu'l-Muvatta, 2/74)

2. **Ebu Hamid el-Gazâlî (v. 505):**

“Yüce Allah, ‘Sabredenlere mükâfatları hesapsız verilecektir’ (Zümer, 10) buyurmuştur. Oruç, sabrın yarısıdır. Dolayısıyla oruç sevabı, ölçü ve hesaba sığmayan bir mükâfattır.” (İhyâ-u Ulûmi'd-Dîn, 1/231)

3. **İbnü'l-Arabî (v. 543) r.h şöyle dedi:**

“Yüce Allah, iyi amellerin sevabını on misilden yedi yüz misline ka"dar katladığını bildirmiştir. Sabır ise bu hesapların dışındadır”. Zira yüce Allah şöyle buyurmuştur: “*Sabredenlere mükâfatları hesapsız verilecektir.* (Zümer 10) Oruç, sabır türlerinden biri olmakla birlikte nefsin şehvetlerinden uzak durmayı gerektirir.” Yüce Allah kudsi hadiste şöyle dedi: ‘Oruç benim içindir ve onun karşılığını ben veririm.’”

Âlimler şöyle dediler: Oruç hariç her sevabın ölçüsü ve tartısı vardır. Oruç avuç avuç ve kepçeyle verilir. Bunun üzerine Malik şöyle dedi: Bu, dünyanın musibetlerine ve kederlerine karşı sabırdır. Hiç şüphe yok ki, başına gelenlerden emin olan ve yasaklanan şeyleri terk eden kimseye mükafatı sınırsızdır. Oruç, bu sabrın tümü olmasa bile, o kategoriden olduğunu belirtmiştir. (Ahkâmü'l-Kur'ân, 4/77)

4. Kadı İyaz r.h (v. 544) şöyle dedi:

Sonra yüce Allah, dilediğine dilediğini yediyüz katına kadar, hatta hesaplanamayacak kadar çok verir. Nitekim Yüce Allah şöyle buyurmuştur: “Ancak sabredenlere mükafatları hesapsız verilecektir.” Ayrıca “Oruç hariç, çünkü o Benim içindir ve onun mükafatını Ben vereceğim” dedi. Sonra artırmanın sonu yedi yüz kat olduğunu zikretti. (İkmâlü'l-Muallim, 8/184)

5. İbn Receb r.h (v. 795 H): şöyle dedi:

Birinci rivayete göre [cevabın başında zikredilen rivayet]: Oruç, çoğaltılan amellerden müstesnadır, dolayısıyla bütün amellerin katları on katından yedi yüz katına kadar artırılır, ancak oruç hariç. Çünkü orucun çoğaltılması bu sayıyla sınırlı değildir. Aksine Yüce Allah onu sayı sınırlaması olmaksızın birçok kez çoğaltır. Oruç bir sabır biçimidir. Yüce Allah şöyle buyurmuştur: “Şüphesiz sabredenlere mükafatları hesapsız olarak tam olarak verilecektir.” (Zümer, 10), Ve bu sebeple Rasulullah Sallallahu Aleyhi Vesellem'in Ramazan ayına sabır ayı dediği rivayet edilmiştir.

Başka bir hadis-i şerifte ise Allah ona salat ve selam etsin şöyle buyurmuştur: “Oruç sabrın yarısıdır.” (Tirmizi)

Sabır üç kısımdır: Allah'a itaatte sabır, Allah'ın yasakladıklarından kaçınmada sabır ve Allah'ın acı kaderine karşı sabır. Üçü oruçta bir araya gelir. (İbn Receb'in Lata'if al-Ma'arif, s. 150).

6. İbnü'l-Mülakkın (v. 804 H.):

“Hiç kimse, yapmakta olduklarına karşılık olarak, onlar için saklanan göz aydınlıklarını bilemez.” (Secde, 17) ayetinde geçen mükâfat, oruç amelinin mükâfatıdır. Oruç, bu hadiste yedi yüz katın ötesinde bir mükâfatla özelleştirilmiştir.” (Et-Tevdîh Şerhu'l-Câmiu's-Sahîh, 13/28)

7. Şeyh es-Sa'dî (v. 1376 H.):

Bu hadiste oruç istisna edilmiş ve doğrudan Allah'a nispet edilmiştir. Oruç, yalnızca O'nun lütuf ve keremiyle karşılık bulur; diğer amellerde olduğu gibi sevapların kat kat verilmesi esasına dayanmaz. Bu, sözle ifade edilemeyecek bir husustur. Oruç tutan kimselere, hiçbir gözün görmediği, hiçbir kulağın işitmediği ve hiçbir insanın kalbine dahi gelmemiş nimetlerle mükâfat verilecektir.

Bu hadiste, orucun böyle bir ayrıcalığa sahip kılınmasının hikmetine de işaret vardır. Zira oruç tutan kimse, nefsin yaratılışı gereği sevdiği ve diğer her şeyden önce tercih ettiği zaruri ihtiyaçlarını terk eder. Ancak oruçlu, Rabbi'nin sevgisini ve O'nun rızasını kazanmayı, nefsinin arzu ve isteklerine tercih ederek, Allah için bu nimetlerden vazgeçer. Üstelik bunu, yalnızca Allah'ın bildiği bir halde gerçekleştirir. Böylece Allah sevgisi, nefsin tüm arzularına galip gelir ve Allah'ın rızasını kazanma gayesi, dünyevi menfaatlerden üstün tutulur. İşte bu sebeple Allah Teâlâ orucu kendisine has kılmış ve oruçlunun mükâfatını bizzat kendisinin vereceğini bildirmiştir.

Rahmân, Rahîm, Kerîm ve Mennân olan Allah Teâlâ'nın, bütün varlıkları kapsayan lütufları vardır; bununla birlikte, dostlarını (evliyasını) en büyük ve en mükemmel nasiplerle ayrıcalıklı kılmıştır. Oruçlu kullarına da, hayal bile edemeyecekleri sebepler ve latif vesileler takdir ederek, katındaki mükâfatlara eriştirecektir. Oruçlarını ihlâsla yerine getiren bu kullara Allah'ın nasıl bir mükâfat vereceğini varın siz düşünün.

İşte burada kalem yazmaktan aciz kalır, oruçlunun kalbi ise sevinç ve coşku ile taşar. Zira Allah, orucu kendisine tahsis etmiş ve mükâfatını salt lütuf ve ihsanı ile vereceğini vaad etmiştir. Bu, Allah'ın bir fazlıdır; dilediğine ihsan eder. Ve Allah büyük lütuf sahibidir.

(Kaynak: *Behcet Kulûb el-Ebrâr*, s. 94-95, özetle).

8. Şeyh İbn Useymîn r.h (v. 1421 H):

Bütün ibadetlerin sevabı, en az on katından başlayarak yedi yüz katına kadar ve hatta daha fazla misliyle artırılır. Ancak oruç bundan müstesnadır; çünkü onun mükafatını

bizzat Allah Teâlâ verecektir. Bunun anlamı, orucun sevabının son derece büyük olmasıdır.

Âlimler, bunun hikmetini şu şekilde açıklamışlardır: Oruç, içinde üç tür sabrı barındırır:

1. **Allah’a itaat konusunda sabır:** Çünkü kişi, oruç ibadetini yerine getirirken bu itaate sabretmektedir.
2. **Allah’ın yasaklarından kaçınmada sabır:** Zira oruçlu kimse, kendisine haram kılınmış olan şeylerden uzak durarak sabır göstermektedir.
3. **Allah’ın takdirine sabır:** Çünkü oruçlu kişi, açlık, susuzluk, halsizlik ve nefsin zayıflığı gibi zorluklara göğüs germektedir.

Bu sebeple oruç, en üstün sabır türlerinden biri kabul edilmiştir; zira üç farklı sabır çeşidini bir araya getirmektedir.

Nitekim Yüce Allah şöyle buyurmuştur:

"Şüphesiz, sabredenlere mükafatları hesapsız olarak verilecektir." (Zümer, 10)

"Şerhü'l-Memti', 6 / 458)

En iyisini Allah bilir.